

V Praze dne 30. října 2013
Č.j.: 910/13/REV1

Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace

k návrhu
**zákona, kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související
zákony**

(revidované stanovisko)

I. Úvod

Cílem předloženého návrhu novely zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví je jeho uvedení do souladu se správním řádem (zákon č. 500/2004 Sb.) a kontrolním řádem upraveným zákonem č. 255/2012 Sb. poté, co do něj bylo transponováno aktuální právo Evropské unie zákonem č. 223/2013 Sb.

Původní závěrečná zpráva RIA (dále jen „Zpráva“) byla předložena bez návrhů alternativních řešení. Komise RIA si na svém jednání s předkladatelem dne 13. září 2013 vyžádala revizi Zprávy, která by (i) rozlišila povahu navrhovaných opatření v závislosti na míře národní diskrece a (ii) předložila varianty řešení pro ta opatření, která nejsou plně determinována legislativou EU.

Revidovaná Zpráva rozčlenila rozsáhlou problematiku novely do třinácti věcných oblastí, přičemž pro devět z nich předložila 2 až 4 varianty. Avšak v oblastech, kde dochází ke zvýšení administrativní zátěže, se předkladatel omezil jen na nulovou a navrhovanou alternativu, takže nelze posoudit, zda skutečně došlo ke zvážení všech realistických alternativ a tedy zda navrhované řešení skutečně zatěžuje podnikatelské prostředí v nejnižší možné míře. Nicméně, v celkovém kontextu návrhu se jedná o relativně okrajová opatření, takže Zprávu lze i přes pokračující výhrady doporučit ke schválení.

II. Připomínky a návrhy změn

Následující tabulka schematicky shrnuje obsah revidované Zprávy, když ke každé ze třinácti oblastí uvádí počet diskutovaných variant, jejich charakter a očekávané dopady. Zpravidla je diskutována pouze nulová varianta a navrhovaná varianta. Ve dvou příkladech je doplněna i „liberální“ alternativa, která pro forma navrhuje snížení regulatorních požadavků nad rámec navrhované alternativy, aby byla následně zamítnuta.

Zpracování alternativ zůstává formalistické, evidentně vedené snahou splnit požadavky RIA, nikoli hledat smysluplné alternativy¹. V řadě oblastí takový přístup příliš nevádí, neboť se jedná o transpozici mezinárodních norem nebo o formalizaci či upřesnění existující praxe. Nicméně, minimálně ve třech oblastech – koupacích vody, biologických expozičních testů a sledování zátěže organismu faktory pracovních podmínek – je tento přístup problematický, neboť vede k uplatnění plošného přístupu k regulaci, bez prokazatelného zvážení proporcionality navrhovaných opatření.

Tabulka: Stručné shrnutí počtu a charakteru srovnávaných alternativ

Stručný název oblasti	Varianty: počet; typ; dopad
koupací vody	2; nulová a navrhovaná; zvyšuje zátěž
podmínky pro výchovu, vzdělávání a zotavení dětí a mladistvých	3; nulová, navrhovaná a liberální; změny snižují zátěž, ač limitují okruh zdravotníků jen na 4 profese
epidemiologicky závažné činnosti	0; změny zmenšují okruh povinných osob a tím snižují zátěž
ochrana zdraví před škodlivými účinky hluku a vibrací	0; změny především převádí existující podzákonné (či EU) normy do zákona
neionizujícího záření	2; nulová a navrhovaná; jen redukuje nejistotu
ochrana zdraví při práci	0; změny snižují zátěž
nakládání s chemickými látkami	0; sjednocení právních norem
kategorizace prací	2; nulová a navrhovaná; de facto nezvyšuje zátěž, jen upřesňuje ex ante požadavky, aby se redukovala nutnost opakované komunikace
biologické expoziční testy	2; nulová a navrhovaná; zvýšení zátěže v národní diskreci
sledování zátěže organismu faktory pracovních	2; nulová a navrhovaná; zvýšení zátěže v národní diskreci

¹ Ve formálním zpracování Zprávy jsou nedostatky. Zejména na straně 28 je odstavec o prevenci vzniku a šíření infekčních onemocnění, který zjevně patří jinam.

podmínek	
předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění, včetně prevence	3; nulová, navrhovaná a liberální; transpozice vyplývající z členství v SZO
předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění (zasílání vzorků do národní laboratoře)	2; nulová a navrhovaná; de facto jen transpozice a formalizace existující praxe
podpora zdraví	4; nulová, navrhovaná pro ministerstvo a nulová a navrhovaná pro kraj; zvýšení zátěže pro státní správu

Nejlépe je problém vidět v oblasti biologických expozičních testů, kde současná úprava zakládá povinnosti zaměstnavatele informovat zaměstnance, avšak nikoli orgány ochrany veřejného zdraví, že biologické expoziční testy překročily povolené hodnoty. Tyto orgány tak mohou zjistit příslušná překročení jen pomocí kontrolních šetření. Jedinou předloženou alternativou je plošné zavedení informační povinnosti pro všechny zaměstnavatele.

Ze Zprávy však není zřejmé ani kolika zaměstnavatelů, ani kolika zásahů orgánů ochrany veřejného zdraví se opatření pravděpodobně dotkne. Pokud by nová povinnost dopadala na tisíce firem jen proto, aby se řešily jednotky případů ročně, pak se jedná o zjevně disproporční opatření. V takovém případě, by bylo nezbytné zvážit alternativní řešení, například posilující roli odborů při monitorování či zavedení inteligentnějšího systému kontrol, který by byl lépe zacílen na problematické provozy. Zpráva však potřebné informace ani alternativy nenabízí. Podobné je to i v dalších dvou výše zmíněných oblastech, kde se také jedná o národní rozhodnutí, které je potenciálně řešitelné bez zavedení plošné informační povinnosti zatěžující všechny firmy bez ohledu na riziko, že v jejich případě může dojít k problémům s ochranou veřejného zdraví.

Ačkoli se v kontextu celého návrhu změn jedná o relativně okrajové otázky, ukazují na přetrvávající sklon k plošným nařízením. Modernější řešení, která by respektovala zásady inteligentní regulace, nejsou zvažována. Navíc se jedná o problém, kterému lze snadno předejít komunikací s příslušným zpravodajem Komise RIA, ke které se předkladatel v tomto případě neodhodlal.

III. Závěr

Předložená Zpráva je kvalitnější než původní „okleštěná“ verze, avšak stále postrádá významné informace pro posouzení přiměřenosti navrhovaných řešení a výčet relevantních variant v několika oblastech. Nicméně v kontextu rozsáhlého zákona se

nejedná o zásadní problémy.

Komise RIA proto doporučuje přepracovanou Závěrečnou zprávu RIA s výše zmíněnými výhradami s c h v á l i t.

Vypracoval: PhDr. Zdeněk Kudrna, PhD.

Prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc., v.r.
předseda komise